

Anumite semne vestind moartea mării-sale reginei precum și pe a regelui

În luna... ziua... cam pe la mijlocul nopții, *commendanus*, trimisul papal care era în vremea aceea la Varșovia, la seim, a trimis pe secretarul său să anunțe moartea maiestății-sale reginei, soția regelui, care era din casa de Austria, fiica împăratului Ferdinand și sora actualului împărat Maximilian, pe numele ei Katarzyna, cu care (regele) nu mai locuia de mai bine de nouă ani. Așa că ea plecase în Germania cu voia atit a regelui, domnul său, cit și a fratelui, împăratul Maximilian și acolo a murit în luna... ziua... După care moarte s-au întimplat cu adevărat cele ce urmează. În noaptea aceea cînd a venit vestea nenorocirii, domnul doctor Rupert, doctorul regal, din cauza bolii avea obiceiul să doramă lingă rege. Ca și ceilalți doctori, dormea și el acolo în noaptea aceea.

La soția lui acasă a intrat prin fereastra închisă o bufniță mare de pădure, pe care, dimineața cînd a venit doctorul de la rege, a găsit-o la soția sa pe geam și s-a minunat că de unde o fi venit. Cînd i-a spus soția sa că a zburat prin fereastră, el a prins-o și a pus-o într-o lădiță închisă. Apoi a plecat la soția domnului Zaleski, pisarul tezaurului regal, care era bolnavă. Fiind acolo, a povestit de bufniță și de ce s-a întimplat și a promis s-o trimită soției domnului Zaleski. Dar cînd a venit acasă și a vrut să ia lădița și să o trimită acolo, n-a mai găsit (bufnița) în lădiță. Atunci, sperîindu-se, a spus soției sale «Să știi, dragă nevastă, că asta e un semn rău prevestitor despre moartea maiestății-sale reginei, doamna și binefăcătoarea noastră». Căci doctorul acela și cu soția slujiseră înainte la ea și cunoștea doctorul *naturam morbi quo laborabat* croindu-și drum.

În noaptea următoare a sosit veste sigură despre moartea maiestății-sale reginei și cînd băteau clopotele la Varșovia la toate bisericile, după cum e obiceiul, atunci numaidecît după prima bătaie la Sf. Ioan a căzut limba de la clopot și era aproape să-l omoare pe cămărașul mării-sale regelui, pe domnul Liecki, iar în cetatea nouă de asemenea au căzut deodată două limbi de la clopote la biserica Sf. Fecioare și la călugări, nu departe de acolo.

Pe urmă, a treia zi s-a îmbolnăvit mării-sale reginei și în timpul acestei boli a mării-sale, *contra naturam* a urcat un bou pe scările palatului și a intrat pină în consiliu, printr-o mulțime de oameni care era adunată acolo și pe scări și în anticameră și în cameră, pină în consiliu.

V. Descriptio exequiarum serenissimi regis polonorum Sigismundi Augusti
Romae 10 Nouember 1572

...bel obyty po wszitkych stronach czarnym sukнем. od wyrshu asz do zyemye na ktorym suknye belo dwa dzyesczya obrazow smierczy wysokych. po sterech stronach rossadzone. mayacz kaszda pod nogamy znak rozmaitego na tym swieczye stanu rzecz ysczye taka ktora bardso kośczyol zdobyła y k temu tesz zarazem przypominala memento mori. Na tym sukнем ieszcze wyszy na blankowany wkolo kosczyola. lyanych swiecz siedmdzyesiath a nad nym Herby krolyewskye roszbith. tak ys ieden wielky iako na Canczliersky pieczeczy bel wpoyszrodku a okolo niego na krzysz drugie wlasny Corony Polsky. Orlowye pod piekna Corona. Woyrzotku tego koscziola zbudowane belo tabernaculum doloris, wielkye wysoky okazale szerokye na 12 columnach. ktore wzitkye kytayka czarna odzyane bely, na tych columnach s piramides osobliwyeczinyone jedna wielka y wysoka bardzo a cztery mnyeysze s piekna proporcja staly na kaszdym s nich stal orzel byally, s korona zlota na glowye okolo piranides bel ganek pyekny swoimy tesz filyarkamy. myedzy ktorimy. ku wielkym drzwyom koscziola bel takowy napis zlotimy literamy na piekny kytaycze czarny:

Sigismundo Augusto Regi Polonorum. Potentissimo. Magno Duci Litwaniae... Principi optimo et felicissimo. cuius inuicta virtus. sola clementia superata est. vixit annos 53. Regnauit 43.

Na tym to zlotem napisem stal kon byally, wielky osobliwyeczinyone, a na nym zbroyny riczersz z mieczem. przystoynne reka wyniesiony. czo iesth wlasny herb wielkiego X Lytwieskiego. (...)Na lyewy stronye tegosz Ganku bela victoria wymalyowana nad Tatory s tym zlotym napisem.

Scitarum Exercitu ad Tiram et Beristenen bis pflugatos.

Na czwartey stronye ku wielkiemu oltarzewy belo wymalyowane woysko krolya nieboszczika, wynfliaczyech gdzye sye miasta y wzitko xziestwo poddawalo zlotym napisem.

Sub acta Liunia et Regni finibus propagatis.

Na wyrzhu tegosz ganku staly ośm figur bardzo sliczne. ktore cznoty Pana naszego znacze-ly. Fides. Pax. Iusticia. Fortitudo. Victoria. Liberalitas. Industria. Afabilitas.